

Højvang Økologi tilbyder pleje af naturarealer ud fra plejemål og med rolige dyr

Højvang Økologi tilbyder pleje af naturarealer med græssende kvæg fra en stor besætning af Rød Dansk Malke race, hvor både ungdyr, goldkøer, udsætterkøer og kalve med ammetanter kan indgå i afgræsningen. Det er en lukket besætning bestående udelukkende af egne og rolige dyr. Højvang Økologi har erfaring med pleje af både hede, overdrev og eng/mose, og kan hurtigt øge eller reducere dyretrykket i forhold til ønskede naturmål. Højvang Økologi sælger naturplejekød til både storkøkkener, restauranter og en kundekreds af private aftagere.

Ungdyr i Dollerup Bakker

Nogle er skeptiske med hensyn til malkekvæg i naturplejen, men vores økologiske dyrehold er tilvænnet græsning på naturarealer og har vist sig at have god natureffekt på en række arealer, hvor deres indsats er vurderet i 2015, [http://natlan.dk/Baggrund%20projekter/Naturpleje-dyr%20fra%20malkekvægbesætning/Naturpleje%20med%20kv%C3%A6g%20fra%20H%C3%B8bjerg%20%C3%98kologi%20-%20effekt%20af%20afgr%C3%A6sning%20sept%202015%20\(2\).pdf](http://natlan.dk/Baggrund%20projekter/Naturpleje-dyr%20fra%20malkekvægbesætning/Naturpleje%20med%20kv%C3%A6g%20fra%20H%C3%B8bjerg%20%C3%98kologi%20-%20effekt%20af%20afgr%C3%A6sning%20sept%202015%20(2).pdf)

Ved naturpleje med græssende kvæg, er det vigtigt med en god strategi for, hvordan der tages hensyn til den lokale naturs mangfoldighed. Højvang Økologi arbejder sammen med erfarne naturkonsulenter, der som udgangspunkt danner sig et overblik over arealets naturmæssigt særligt gode arter og særligt problematiske arter. Med det overblik arbejder vi målrettet på at forbedre naturtilstanden.

Naturkonsulenterne udarbejder en kort og praktisk naturhandleplan med målsætning for plejen, og hvad der forventes opnået på kort og på længere sigt. Planerne laves ud fra botanikken, fordi planterne er nøglearter for andre organismer. Desuden kan planterne registreres uafhængig af vejret. Med erfaring og kendskab til den afhængighed, der er mellem planterne og tilknyttede dyrearter, udarbejdes en handleplan der tilgodeser arealets særlige naturværdier.

Projektet "Naturpleje med malkekvægbesætning – Højvang Økologi som case" indgår i projektet Det samfundsnyttige Landbrug, med projektledelse i Økologisk Landsforening og støtte fra Villum Fonden. Natur & Landbrug ApS bidrager til naturdelen.

Højvang Økologi plejer ud fra naturhandleplanen. Der skal muligvis være delfolde, og der kan være områder, hvor det naturmæssigt vil være fordelagtigt med græsningspause i perioder. Der kan også være behov for en særlig indsats over for enkelte arter.

Højvang Økologi vurderer hvor stor en udfordring, der ligger i plejen af det givne areal, og vælger det dyrehold, der passer bedst til opgaven: Ældre eller unge dyr eller en kombination, antal dyr på et givet areal, samt græsningsperiodens længde og øvrig græsningsstrategi.

Naturhandleplanen kan fungere som et fælles forståelsesgrundlag for dem, der har med arealet at gøre. Den kan sikre kontinuitet for arealet, idet der kan følges op på planerne, selv om der kommer nye dyreholdere eller nye lodsejere.

*Goldkøer/udsætterkøer ved
Naturvidenskabernes Hus i
Bjerringbro*

Hvis du er privat lodsejer?

Som privat lodsejer får du mere viden om naturen på dit areal og en optimeret naturpleje, således at de naturmæssige hotspots får bedre vilkår. Arealet bliver et godt aktiv for din bedrift både til aftenturen og som generel herlighedsværdi. Du kan bidrage til at nå de nationale biodiversitetsmål.

Hvis du er kommunal eller statslig lodsejer?

En plan og en landmand, der gerne vil naturplejen, giver flere registreringer fra arealerne, bedre sammenhæng mellem registreringer og naturplejen. Det bliver lettere at sikre at biodiversiteten af de trængte arter ikke går tilbage, men frem, på de givne naturarealer. Det bliver lettere at nå biodiversitetsmålene. Du kan trygt udlicitere opgaven.

Forholdet til forbrugerne, der gerne vil købe kød fra dyr på naturpleje?

Forbrugeren får mere viden om de konkrete naturværdier, som forbrugeren kan være med til at tage hånd om via sine indkøb. Særlig nævneværdigt naturindhold kan således formidles videre til forbrugerne.

Det vil være optimalt hvis forbrugeren kan besøge arealet, og evt. lave events, hvor forbrugerne deltager i naturhandleplanens aktiviteter, får naturinfo, gode oplevelser og måske smage på kødet. Det er helt frivilligt for lodsejeren om arealet kan indgå på denne måde.

Tilbud til lodsejere med naturarealer om at få lokalt tilpasset naturpleje

Til lodsejere med naturarealer, der ønskes plejet med græssende kvæg og evt. suppleret med høslæt, afpudsning eller andre aktiviteter kan Højvang Økologi tilbyde følgende:

1. Indledende plan for naturplejen tilpasset lokale forhold (Udføres af Natur & Landbrug ApS)
2. Pleje af arealerne med hovedvægt på afgræsning med dyr fra Højvang Økologi
3. Evt. særlige plejetiltag, som fjernelse af træopvækst. Det kan indbefatte en underaftale
4. Opfølgning af plejen
5. Mulighed for offentlig adgang på og promovering af naturplejekød aftales per lokalitet
6. Priser for naturpleje

1. Indledende plan for naturplejen tilpasset de lokale forhold

Planen udarbejdes på basis af kort over areal med indtegnet kreatur-hegn, overgange, vand, låger, saltsten, m.v. Desuden en oversigt over aktuelle EU tilskudsformer og kontrolkrav. Dette materiale forventes leveret af lodsejer.

Ud fra dette materiale finder vi:

- a) Udpegninger inkl. eksisterende viden fra arealerne:
  - §3 beskyttelse
  - High Nature Value kort med scoreliste
  - Natura2000
  - Prior for Natura 2000 (naturtilstand)
  - Relevante informationer fra Biodiversitet kortet
- b) Synlige ansvarsarter ved feltgennemgang, særligt positive og negative arter (herunder arter til promovering)
- c) Ideal for strukturbeskrivelse – strukturmål for den afgræssede vegetation ved sæsonslut
- d) Fotodokumentations steder – til opfølgning
- e) Konkrete og praktiske forslag til hvordan man når målene, og vurdering af tidshorisont.

Det sidste punkt kan bl.a. være bekæmpelse af invasive arter, særlige hensyntagen over for positive ansvarsarter i form af planter, insekter, fugle eller andre arter, håndtering af træbevoksede arealer, angivelse af hvor det ud fra naturhensyn er ønskværdigt/forsvarligt med afpudsning eller slæt, temporær græsningspause, forslag til evt. særlig strategisk placering af overgange, saltsten, mv., anvendelse af bufferarealer på højbund.

2. Pleje af arealerne med hovedvægt på afgræsning med dyr fra Højvang Økologi

Ud fra plejeplanen og arealets produktivitet vælges relevante dyregrupper til opgaven fra besætningen på Højvang Økologi:

- Ammetanter med kalve
- Stude/kvier
- Goldkøer/udsætterkøer

Goldkøer og udsætterkøer kan håndtere de mest hårde naturplejeopgaver, hvorimod amme tanter med kalve fortrinsvis vil håndtere de lettere naturplejeopgaver. Dyrenes vægt kan også indgå som en faktor ved valg af græsningsdyr til bløde lokaliteter.

Dyreholder sikrer afgræsning af arealerne ud fra målsætningen i plejeplanen og krav i forhold til tilskudsregler. Højvang Økologi kan evt. supplere med slæt til hø, i det omfang det passer ind i målet med plejen. Undertiden kan der være behov for afpuddning af særlige problemarter, hvilket ligeledes er en opgave, der kan udføres af Højvang Økologi.

3. Evt. aftaler med underentreprenører vedr. særlige plejetiltag, evt. fjernelse af træopvækst

Hvis der er behov for særlige indgreb, f.eks. fjernelse af vegetation, som dyreholdet ikke kan græsse ned, kan der indgå supplerende aftaler med underleverandører. Det kan f.eks. være fjernelse af træer og krat, der af forskellige årsager ikke påvirkes tilstrækkeligt af dyreholdets afgræsning til at reducere deres forekomst. Det kan også være håndtering af problemarter på særligt fugtige arealer, hvor kvæggæsning ikke er tilstrækkeligt.

4. Opfølgning af plejen

Højvang Økologi vil hvert år vurdere plejen i forhold til den indledende plejeplan.

Opfølgning kan supplerende ske ved at Højvang Økologi tager fotos på udvalgte steder og i fastlagt retning – kan sende per mail til Natur & Landbrug APS og få en snak om, hvordan det går. (Man kan evt. også Skype med iPad i marken). Evt. kan lokale DN/DOF bidrage med feltdata. Efter 3-5 år kan arealet igen besigtiges, men her er det hele væsentligt hurtigere idet alle data ligger klar fra tidligere, og har viden om hvor der er særlige arter at holde øje med.

Hvor arealerne allerede er i god gænge er det måske tilstrækkeligt at revurdere mere detaljeret efter en 5-årig periode. Hvis der derimod er mange problemarter og særlige hensyn, kan det være hvert andet år eller hvert år.

5. Mulighed for offentlig adgang på arealet og promovring af naturplejekød

Højvang Økologi sælger naturplejekød til en række private kunder, der gerne vil vide hvor kødet kommer fra og hvilken natur der plejes af de græssende dyr. Højvang Økologi ser gerne offentlig adgang, da dyrene er rolige. Lodsejer afgør om der må være offentlig adgang.

6. Priser for naturpleje

Der er stor forskel på lokaliteterne – dels tilgængelighed af det enkelte areal – dels hvor meget foder, arealerne producerer. Desuden kan der være tale om forpagtning af et areal eller der kan være tale om en græsningsaftale. For hver lokalitet beregnes hvilke udgifter og indtægter, der forventes for Højvang Økologi, og der gives et tilbud ud fra de givne forhold.

Kontakt for tilbud: Ole Sørensen, Højvang Økologi, Palstrupvej 15, 8840 Rødkærsgade Tlf.: 2077 8347. (www.hojvang-okologi.dk). Vi udfører naturpleje i Viborg og Silkeborg Kommuner.